

گروه آموزشی هنر اسلامی

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته هنر اسلامی گرایش سفال و سرامیک

عنوان: تیپولوژی سفالینه های سده های ۱۱-۱۰ ه.ق دوره اسلامی ایران، ویژگی ها و مشخصات آن

استاد راهنمای اول: دکتر عباس اکبری

استاد راهنمای دوم: مهندس حسن عزیزی

دانشجو: زینب براتی

بهمن ۹۳

واژه های کلیدی: تیپولوژی، اسلام، سفال اسلامی، ایران، سده ۱۱-۱۰ ه.ق

چکیده:

عوامل گوناگونی چون مذهب، تجارت، جنگ، جغرافیا و اقلیم در شکل گیری آثار هنری از جمله سفالینه ها مؤثراند. در طول تاریخ، همیشه مذهب یکی از مهمترین عواملی است که بر آثار هنری تأثیر گذاشته است و دین اسلام از این امر مستثنی نمی باشد. با ظهور آیین اسلام در عربستان، گسترش آن و به وجود آمدن امپراطوری اسلامی شاهد تأثیرات آیین جدید در تمام آثار هنری از جمله سفال هستیم. اسلام نه تنها در شیوه تزئین ظروف، بلکه در تیپولوژی سفال نیز تأثیر گذاشت که می توان این تأثیرات را با مطالعه و بررسی سفال اسلامی در مناطق مختلف جهان اسلام مشاهده کرد. تیپولوژی سفال اسلامی، در مناطق مختلف قلمرو اسلام نیز با هم متفاوت است. این تفاوت ها ناشی از تفاوت در سنت ها، ذوق و قریحه هنرمندان هر منطقه و روابط تجاری بوده است. در این پایان نامه با استفاده از اسناد تاریخی و به روش تاریخی _ اسنادی، و نیز بررسی سفالینه های اسلامی از سده اول تا یازدهم هجری به تحلیل فرم و تیپولوژی سفالینه ها پرداخته شده است، تا از طریق ریخت شناسی ظروف به ویژگی ها و خصوصیات شاخص تیپولوژی هریک از دوره ها و مناطق تولید آن دست یابیم. از این طریق می توانیم راهی جدید برای شناخت سفالینه های این مناطق معرفی کنیم. با مطالعه انجام شده می توان گفت که این مهم می تواند به عنوان یک ممیزه شاخص در تعیین هویت و منشاء تولید سفال های هر منطقه باشد که در ظاهر نقوش شبیه هستند و نیز معیاری برای تاریخ گذاری سفالینه هایی که در حفاری های غیرمجاز بدست آمده اند.